

TTY :N ARKKITEHTUURIN LAITOKSEN BETONISTUDIO 2010 YMPÄRISTÖBETONI

– JULKISEN TILAN BETONIVEISTOKSIA

Maria Pesonen,
yliopisto-opettaja TTY,
arkkitehti SAFA

1. "PUNAINEN MOREENI"

Anu Lahdenpohja

- ehdotus muodostaa näkyvän maamerkin aavalle ranta-alueelle, jossa sen hahmo erottuu sekä talvella että kesällä
- se toimii kutsuvana välietappina rantaväylän kulkijoille ja tarjoaa kiinnostavan pysähdyspaikan keinuineen ja paikan historiasta kertovine painokuvineen; tosin teos olisi toimiva myös ilman lasiin painettuja kuviakin
- muoto abstrahoi taitavasti Pispalan rakennuskantaa ja tukeutuu myös paikalla olleen Ranta-kylän muistoihin
- kurinalainen geometrinen hahmo viittaa betonin rakenteellisiin ominaisuuksiin
- työ on kokonaisuutena hallittu ja huomioi kaikki tehtävälle asetetut tavoitteet

1, 2

Anu Lahdenpohja: "Punainen Moreeni".

Tampereen teknillisen yliopiston arkkitehtuurinlaitoksen betonistudio keskittyi syksyllä 2010 ympäristöbetoni-teemaan. Opiskelijoille järjestettiin kilpailu, jonka tavoitteena oli tuottaa uusia ideoita betonin käyttöön ympäristörakentamisessa sekä etsiä innovatiivisia keinoja kaupunkiympäristön elävöittämiseksi. Kilpailutehtävänä oli suunnitella "ympäristöbetoni" eli pienimuotoinen veistosmainen rakenne, jossa betonin rakenteellisia ja esteettisiä ominaisuuksia voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin. Teoksen tuli aktivoita kulkijaa lähestymään sitä ja houkuttella aktiiviseen vuorovaikutukseen. Sen tuli tuoda myös lisäarvoa sijoituspaikalleen ja vahvistaa paikan henkeä.

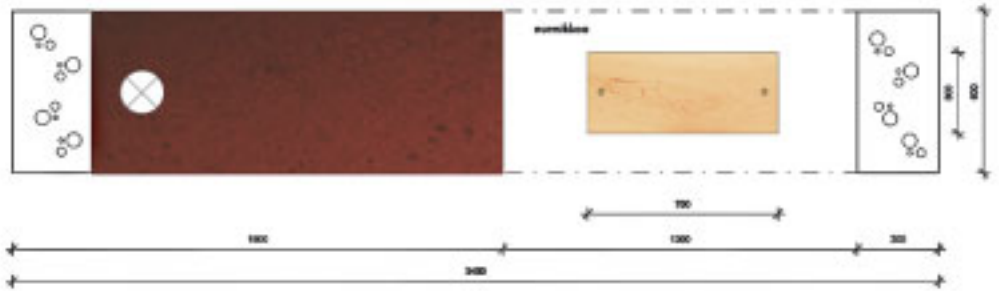
Kilpailutehtävä oli kaksiosainen. Ensimmäisenä osatehtävänä kilpailijan tuli etsiä Tampereen keskustan alueelta julkinen paikka, joka kaippaa kohen-

tamista, huomiota, virikettä, maamerkkiä ja jonka paikan henkeä tulisi vahvistaa. Paikan tuli olla myös sellainen, jossa ihminen kohtaa ympäristönsä aktiivisesti ja voi käyttää veistosta. Toisena osatehtävänä oli suunnitella kyseiselle paikalle ympäristöbetoni, joka täydentää kaupunkitilaa ja aktivoi ihmisiä lähestymään sitä.

Ehdotusten arvioinnissa kriteereinä olivat innovatiivisuus, esteettisyys, teoksen merkitys ympäristössään, betonin materiaaliominaisuuksien hyödyntäminen sekä käytettävyys. Kilpailuehdotukset olivat keskenään hyvin erilaisia ja jokainen työ oli omalla tavallaan uniikki. Osa töistä oli selkeästi itsenäisiä veistoksia, osa puolestaan tukeutui olemassa oleviin rakenteisiin, kuten siltilareihin tai alikulkutunnelin seinään tuoden kohennusta normaalisti toissijaisiksi koettuihin kaupunkitiloihin.

Töissä oli kiitettävästi paneuduttu uusiin materi-

aalinkäyttötapoihin: betoniin oli yhdistetty valonlähteitä tai valokuitubetonia sekä selvitetty massan vaihtoehtoisia koostumuksia. Myös kuitubetonin käyttö oli hyvin yleistä etenkin ohuissa kuorimaisissa rakenteissa. Perinteisen raskaan betoniin vastakohtana leikkittely epäuskottavilla iluusiona, kuten kelluva betoni tai origamihenkinen paperimaisuus, oli mielenkiintoisena lähtökohtana muutamissa töissä.

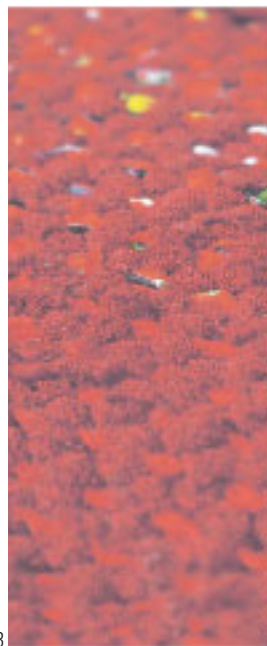
Sellaisen ympäristöveistoksen suunnittelu, joka täyttäisi sekä visuaalisen että toiminnallisen aspektin ja kiinnittyisi luontevasti sijoituspaikkaansa on haastava tehtävä. Kilpailu vahvisti vaikutelmaa, että toiminnallisuuden kannalta katsoen lasten käyttöön soveltuvia teoksia on helpoin kehittää, mutta mikä aktivoisi aikuista? Useimmat toiminnalliset ehdotukset soveltuvat istuskeluun ja loikoiluun; pari työtä innostaa hyppimään tai keinumaan.

Palkintoluokkaan sijoittui 7 työtä, jotka kaikki olivat ympäristöteoksena kiinnostavia ja toivat lisäarvoa sijoituspaikalleen. Tuomaristo valitsi voittajaksi *Anu Lahdenpohja* työn *"Punainen moreeni"*. Näsijärven rantaan sijoittuva teos luo paikalle näkyvän maamerkin ja abstrahoi taitavasti taustalla olevan Pispalan harjakattoista rakennuskantaa tukeutuen samalla alueella aiemmin olleen Ranta-kylän muistoihin. Perinteinen keino muodostaa tälle vapaa-ajan käytössä olevalle nurmikentälle hyvin soveltuvan aktiviteetin.

Toisen palkinnon sai *Kati Vuohijoki* lämminhenkisellä työllään *"Räsymatto"*. Työssä kotoisa räsymatto-assosiaatio yhdistyy raikkaasti kalseille

3, 4

Kati Vuohijoki: "Räsymatto".

2. "RÄSYMATTO"

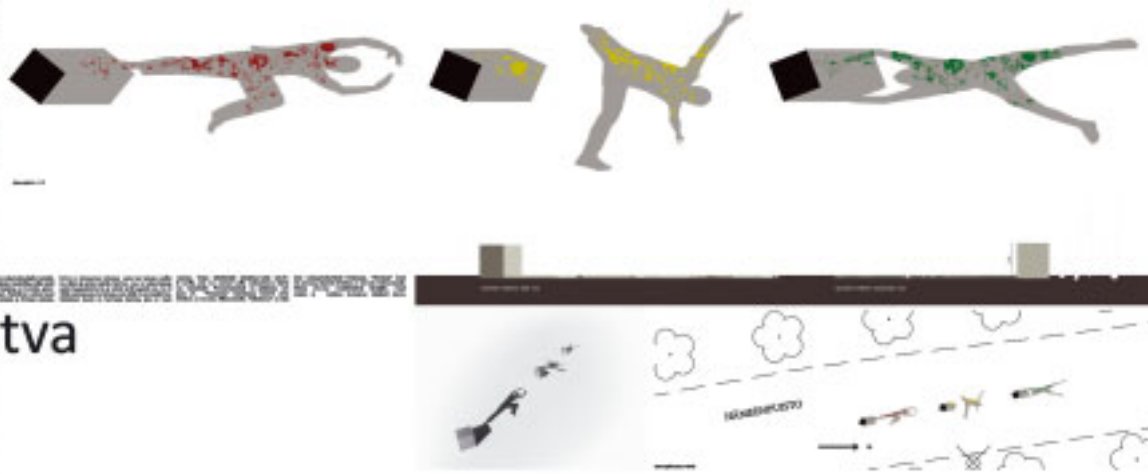
Kati Vuohijoki

- kotoisan räsymaton assosiaatio yhdistettynä asemalaiturille sijoittuvaan kadunkalusteen on ideana kiehtova ja raikas
- muotoilu ilmentää tehokkaasti matto-teemaa ja kertoo hyvin betonin plastisuudesta
- myös väri on otettu kiitettävästi oleelliseksi osaksi teosta, tosin värikkyyys voisi olla vieläkin korostempi teema räsymattojen hengessä
- muodonantoa voisi kehittää vielä toiminnallisuuden kannalta, jotta se paremmin tarjoaisi laiturilla kipeästi kaivattuja istumapaikkoja
- teos sopisi myös muuhun ympäristöön, vaikkakin työssä hyvin esitetty viitekehys sitoo sen hyvin aseman tunnelmaan
- suunnitelma olisi helposti kehitettävissä teolliseen tuotantoon ja monistettavissa laajempaan käyttöön

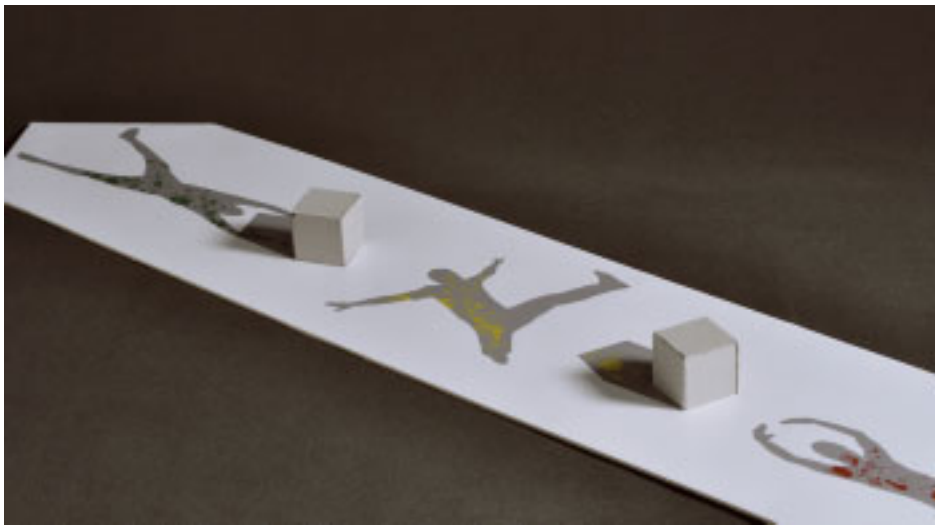

kotva

5

6

3. "KOTVA"

Jonna Heikkinen

- varjoteemaan pohjautuva teos on idealtaan viehättävä ja omaperäinen
- teos todella haastaa kulkijan mukaan vuorovaikutukseen, sillä vasta käyttäjä omalla aktiivisuudellaan täydentää teoksen kokonaisuudeksi
- kolmeen osaan ketjutettu teos toimii hyvin pitkänomaisen katutilan tai puistokäytävän tunnuselementtinä
- teknisesti teos olisi parhaimmillaan lämmitetyllä ja kivettyllä kävelykatualueella, sillä hiekkapintaan upotettuna se vaikeuttaa väylän kunnossapitoa
- idean oivaltaminen ja testaaminen edellyttää hallitut valaistusjärjestelyt
- idea toimisi graafisesti puhtaammin ilman pintaan tehtyä kuviointia, jonka perusteet ovat vaikeasti ymmärrettäviä

5, 6

Jonna Heikkinen: "Kotva".

7, 8

Ville Leivo: "Marks the spot".

7

8

9

asemalaitureille sijoittuvaan kalusteeseen. Muotoilu ilmentää tehokkaasti matto-teemaa ja kertoo hyvin betonin plastisuudesta. Myös tehokas värin käyttö sopii ideaan ja tuo ratapihalle kaivattua piristystä. Suunnitelma olisi helposti kehitettävissä teolliseen tuotantoon ja monistettavissa laajempaankin käyttöön.

Jonna Heikkinen sai viehättävällä ja omaperäisellä "Kotva" -työllään kolmannen palkinnon. Kolmiosainen käyttäjänsä varjoa toistava teos toimii hyvin pitkänomaisen katutilan tai puistokäytävän tunnuselementtinä. Työ toteuttaa myös parhaiten vuorovaikutteisuuden tavoitetta, sillä vasta käyttäjä omalla aktiivisuudellaan täydentää sen kokonaisuudeksi.

Lunastuksen saivat seuraavat opiskelijat: Iida Hedberg työllään "Laineiden sylissä", Ville Leivo työllään "Marks the spot", Elina Pelkonen työllään "Bioluminesenssi" ja Raul Reunanen työllään "Maasta nousee".

Kilpailun palkintolautakuntaan kuuluivat TTY:n nimeäminä professori Kari Salonen, yliopisto-opettaja Maria Pesonen, kuvataiteilija Henrietta Lehtonen, Betoniteollisuus ry:n edustajana arkkitehti Maritta Koivisto sekä Tampereen kaupungin edustajana maisema-arkkitehti Ranja Hautamäki.

Kilpailun alkaessa järjestettiin teemaa käsittelevä luontopäivä, jolloin taiteilija Pertti Kukkonen, arkkitehti Maritta Koivisto ja insinööri Matti Rauhola esittelivät betonin mahdollisuuksia sekä estetiikan että materiaali- ja muotitekniikan kannalta. Heille ja kaikille kilpailuun sen eri vaiheissa osallistuneille lämmin kiitos innostavasta työpäivänsästä. Kiitos myös Betoniteollisuus ry:lle, joka tuki kilpailun järjestelyjä.

CONCRETE STUDIO 2010 IN ARCHITECTURE DEPARTMENT OF TAMPERE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

The concrete studio of the Department of Architecture of the Tampere University of Technology focused in the autumn of 2010 on the environmental concrete theme. A student competition was organised to produce new ideas for the use of concrete in environmental building and to look for innovative ways to enliven the urban environment.

The competition assignment was to design a small-scale sculptural structure in which the structural and aesthetic properties of concrete can be utilised to the maximum. The work was to encourage a passer-by to approach it and engage in strong interaction. It was also to provide added value to its location and to

strengthen the atmosphere of the site.

The entries showed a commendable approach to new applications of the material: concrete had been combined with light sources or fibre optic concrete, and alternative mix designs had been studied. Steel fibre concrete was also used commonly, particularly in thin shell-type structures. The traditional heavy concrete appearance was contradicted with unbelievable illusions, such as floating concrete or a paper-ish, origami-like image.

A total of seven entries were placed in the award class. The winning entry was "Red moraine" by Anu Lahdenpohja.

9

Raul Reunanen: "Maasta nousee".

10

Elina Pelkonen: "Bioluminesenssi".

11, 12

Iida Hedberg: "Laineiden sylissä".

10

11

